

राष्ट्रीय शिक्षा नीति के अनुसार विकल्प आधारित क्रेडिट प्रणाली (CBCS) के अन्तर्गत शास्त्री+आचार्य (पञ्चवर्षीय) पाठ्यक्रम के लिए
निर्मित पाठ्यक्रम की रूप रेखा

कक्षा	सत्रार्थम्	पत्रकूटाङ्कः	पाठ्यक्रमस्य विवरणम्	क्रेडिट	क्रेडिट	होरा
शास्त्री द्वितीय वर्षम्	चतुर्थम्	DSE-2	शकुन्तलायाः पतिगृहप्रस्थानम्		4	64+16
			1. दुष्यन्तस्य कण्वाश्रमप्रवेशः • महाकविकालिदासस्य परिचयः • नान्दीपाठः प्रस्तावना च • कण्वाश्रमवर्णनम्	1		16+04
			2. शकुन्तलादर्शनेन दुष्यन्तस्य मनोभावाः • शकुन्तलादर्शनेन दुष्यन्तस्य मनोभावाः • मृगयाविनोदस्य स्थानम् • दुष्यन्तेन कृतं शकुन्तलावर्णनम् • दुष्यन्तमाढव्यसंवादः	1		16+04
			3. दुष्यन्तं प्रति अनुरक्तायाः शकुन्तलायाः मनोभावाः • शकुन्तलायाः मनोभावाः • पौरवाणां वैशिष्ट्यम् • राजशकुन्तलयोः समागमः • शकुन्तलायाः सौन्दर्यवर्णनम्	1		16+04
			4. शकुन्तलायाः सौप्रस्थानिकम् • शकुन्तलासौप्रस्थानिकनिर्णयः • कण्वस्य पुत्रीविषयकं वात्सल्यम् • आश्रमवासिनां विरहावस्था • आश्रमवासिनां प्रकृतिप्रेम • गृहिणीधर्मोपदेशः • शकुन्तलायाः सुप्रस्थानम्	1		16+04
			उद्देश्यम्- कालिदाससम्पतराजादिधर्मस्य अवबोधनम्। परिणामः- अस्य पाठ्यक्रमस्य अध्ययनादनन्तरं छात्राः- 1. आश्रमस्य शान्तं पवित्रञ्च वातावरणं ज्ञास्यन्ति। 2. दुष्यन्तशकुन्तलयोः सहजानुरागं ज्ञास्यन्ति। 3. गृहिणीधर्मन् ज्ञास्यन्ति। 4. मैत्र्याः महत्त्वं ज्ञास्यन्ति।			
			पाठ्यग्रन्थः- 1. अभिज्ञानशाकुन्तलम्			

		संस्कृत	<p>(प्रथमाङ्कात् चतुर्थाङ्कपर्यन्तम्) कालिदासः, राघवभट्टः, राष्ट्रियसंस्कृतसंस्थानम्, नवदेहली, 2016</p> <p>सहायकग्रन्थः-</p> <p>1. संस्कृत साहित्य का समीक्षात्मक इतिहास, कपिलदेव द्विवेदी, विश्वविद्यालय प्रकाशन, 200</p> <p>2. संस्कृत साहित्य का इतिहास, आचार्य बलदेव उपाध्याय, शारदा निकेतन, वाराणसी, 2001</p> <p>3. संस्कृत साहित्य का इतिहास, डा. ए.बी. कीथ, डा. मंगलदेव शास्त्री, मोतीलाल बनारसीदास, दिल्ली, 1967</p> <p>परीक्षामूल्याङ्कनपद्धतिः-1.</p> <p>वैकल्पिकप्रश्नोत्तराणि, 2. एकेन वाक्येन उत्तरलेखनम् 3. लघुत्तरीयप्रश्नाः, 4. दीर्घोत्तरप्रश्नाः।</p> <p>आन्तरिकमूल्याङ्कनम्- अधोलिखितेषु कानिचित् चत्वारि आश्रित्य मूल्याङ्कनं विधेयम्- 1. कार्यशालासु भागग्रहणम्, 2. प्रदत्तकार्यलेखनम्, 3. पाठ्यविषयाधारेण विडियोनिर्माणम्, 4. लघुनाटकाभिनयः, 5. शास्त्रसंजीवनीकार्यक्रमे भागग्रहणम्, 6. वाग्वर्धिनीसभायाम् अधीतिविषयप्रस्तुतिः।</p>			
--	--	---------	--	--	--	--

Dr. R. K. Singh

**राष्ट्रीय शिक्षा नीति के अनुसार विकल्प आधारित क्रेडिट प्रणाली (CBCS) के अन्तर्गत शास्त्री+आचार्य (पञ्चवर्षीय) पाठ्यक्रम के लिए
निर्मित पाठ्यक्रम की रूप रेखा**

कक्षा	सनाईदम्	पत्रकूटाङ्कः	पाठ्यक्रमस्य विवरणम्	क्रेडिट क्रमः	क्रेडिटसंख्या	होरा
शास्त्रिद्वितीयः	तृतीयम् (अभिज्ञान शाकुन्तलस्य स्थाने वैकल्पिकम्)	DSE-2	<p>राष्ट्रस्य एकतायां चाणक्यस्य अवदानम्</p> <p>१. चन्द्रगुप्तस्य राज्यलाभः</p> <ul style="list-style-type: none"> • कवि-कृतिपरिचयः • मुद्राराक्षसस्य मङ्गलाचरणं प्रस्तावना च • मुद्रिकाप्राप्तिः • कूटपत्रलेखनम् <p>२. चन्द्रगुप्तहननोपायः</p> <ul style="list-style-type: none"> • आभरणप्रेषणम् • चन्द्रगुप्तवधार्थं राक्षसकृतः उपायः • कुसुमपुरे गुप्तचराणां वधः • चन्द्रगुप्तम् उतेजयितुं राक्षसस्य योजना <p>३. चाणक्यचन्द्रगुप्तयोः मतविरोधः</p> <ul style="list-style-type: none"> • कृतककौमुदीमहोत्सवप्रसङ्गः • वैतालिकयोः स्तुतिपाठः • चाणक्यचन्द्रगुप्तयोः मतभेदः • चाणक्यं प्रति चन्द्रगुप्तस्य अनादरः <p>४. चाणक्यस्य साफल्ये राक्षसस्य चिन्ता</p> <ul style="list-style-type: none"> • गुप्तचरात् कुसुमपुरवृत्तान्तश्रवणम् • राक्षसमलयकेत्वोः आलापः • चन्द्रगुप्तसाफल्यप्रकाशनम् • क्षपणकेन सह राक्षसस्य आलोचना <p>उद्देश्यम्-: मुद्राराक्षसनाटकस्य राष्ट्रभक्तेश्च अवबोधनम्</p> <p>परिणाम-:</p> <p>अस्य पाठ्यक्रमस्य अध्ययनादनन्तरं छात्राः-</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. कूटनीतिविषयं ज्ञास्यन्ति। 2. तात्कालिकसमाजस्य स्थितिविषये ज्ञानं प्राप्स्यन्ति। 3. कूटनीतिविषयः रूपकमाध्यमेन कथं प्रकाशयते इति विषयेऽपि अवधारणां प्राप्स्यन्ति। 4. प्रधानमन्त्रस्य चाणक्यस्य बुद्धिसामर्थ्यं ज्ञास्यन्ति। <p>पाठ्यग्रन्थः-</p> <p>मुद्राराक्षसम् (१-४ अङ्काः), विशाखदत्तकृतम्, परमेश्वरदीनपाण्डेय, चौखम्बासुरभारतीप्रकाशनम्, - वाराणसी, 2020</p> <p>सहायकग्रन्थः- 1-संस्कृत साहित्य का इतिहास, उमाशंकर ऋषि, चौखम्बाविश्वभारती अकादमी 2010-वाराणसी, 2-संस्कृत साहित्य का इतिहासशास्त्रा, आचार्य बलदेव उपाध्याय, 2001, निकेतन वाराणसी</p>	1	4	64+16
				1		16+04
				1		16+04
				1		16+04

		<p>परीक्षामूल्याङ्कनपद्धति: .1 -वैकल्पिकप्रश्नोत्तराणि।.2 , .3 वाक्येन उत्तरलेखनमूलधृत्तरीयप्रश्नाः दीर्घोत्तरप्रश्नाः।.4 , आन्तरिकमूल्याङ्कनम्- अधोलिखितेषु कानिचित् चत्वारि आश्रित्य मूल्याङ्कनं विधेयम् ,कार्यशालासु भागग्रहणम्.1 - प्रदत्तकार्यलेखनम्.2 ,पाठ्यविषयाधारेण विडियोनिर्माणम्.3 , ,शास्त्रसंजीवनीकार्यक्रमे भागग्रहणम् .5 ,लघुनाटकाभिनयः.4 वावर्धिनीसभायाम् अधीतिविषयप्रस्तुतिः।.6</p>			
--	--	---	--	--	--

Handwritten signature